

Vem gör vad när det gäller våldsbejakande extremism?

Medverkande: Jonas Trolle, chef för CVE, Brå, samt Willy Silberstein, moderator.

SPEAKER: Vem gör vad när det gäller våldsbejakande extremism? Ansvaret för frågor som rör våldsbejakande extremism har inte en enskild huvudman, men vilka är det som har ansvaret och hur ska de samverka? Det diskuteras i det här avsnittet av Snacka om extremism - Special, från Centrum mot våldsbejakande extremism, CVE. Avsnittet är en inspelning från ett seminarium i Almedalen 2019. Medverkar gör Jonas Trolle, chef för CVE och Willy Silberstein, moderator.

WILLY: Jag ska alltså föra ett samtal med Jonas Trolle som är chef för Center mot Våldsbejakande Extremism. Jag kommer också att ge lite tid mot slutet om det finns frågor från er, och då är det viktigt att ni först har en mikrofon i handen och talar i den mikrofonen när ni ställer er fråga. Det var en tråkig inledning men nu är den gjord. Ditt favoritämne, Jonas, vem är du?

JONAS: Ja, ja, Jonas Trolle heter jag och jag är sedan september chef för Center mot Våldsbejakande Extremism. Jag jobbar tillsammans med ett antal medarbetare, varav några är här idag. Vi är 17 stycken på det här centret, och vi jobbar ju dels med kunskapsproduktion...

WILLY: Ja, vi kommer till det men jag ville att du skulle säga lite om att du också har en bakgrund som polis, för det tror jag kan ha en viss relevans här, eller hur?

JONAS: Ja, jag har ju varit polis i 24 år, och jobbat då på slutet här nu som biträdande lokapolisområdeschef i Stockholm, Stockholm Södermalm, och jag har också varit operativ spaningschef på Länskriminalen i Stockholm och jag har jobbat mycket med grov organiserad brottslighet

WILLY: Är det en tillgång för det här jobbet, att ha jobbat som polis tror du?

JONAS: Ja, jag tror det. Inom Polisen så finns det en operativitet som är viktig. Den här frågan är ju viktigt att vi är operativa i. Det är viktigt att vi har korta beslutsvägar och snabba idéer kring vad vi vill göra med saker och ting i

en sådan här viktig och allvarlig fråga. Den yttersta konsekvensen av den här typen av brottslighet, våldsbejakande extremism, det är ju väldigt grova brott. Och där gäller det att ha ett fotarbete, och det vill jag nog påstå att den erfarenheten har jag med mig från Polisen.

WILLY: Mm. Då ska vi gå in på att prata om vad CVE, Center mot Våldsbejakande Extremism, i bara några meningar, vad är det?

JONAS: Ja, vi ska ju jobba med att motverka inträde i den här typen av organisationer och det gör vi ju tillsammans med andra. Med kommuner, andra myndigheter, civilsamhället, trossamfund och så vidare. Vi ska också jobba med frågor som underlättar utträde ur den här typen av organisationer och där finns det också relevanta aktörer. Vi ska producera kunskap på det här området. Relevant kunskap på det här området, plocka upp saker och samla det och bibringa det på ett sätt så att människor som arbetar och konfronteras med det här kan ta till sig kunskaper på området. Och vi sätter ihop människor som arbetar med det här, vi nätverkar väldigt, väldigt mycket, på olika sätt, i olika sammanhang.

WILLY: Mm, och nu vill vi att du är väldigt konkret, ge några exempel på konkret, hur märks det att CVE finns?

JONAS: Ja, om vi tittar till exempel på, vi hade här i vintras den här tragiska händelsen i Nya Zeeland, med den här terroristen som gav sig på moskéer i Nya Zeeland. Då i samband med det så går vi direkt in och jobbar med att titta på hans manifest, vi går igenom det, vad är det här för någonting? Var har han sina rötter? Vad är hans tankegod? Vad kan man tänka kring den här personens motiv och så vidare...

WILLY: Och varför är det så viktigt för CVE vad som händer på Nya Zeeland?

JONAS: Jo, bara för att det finns ju risker för spridningseffekter, det finns också en oro. Det här är en människa som gör någonting väldigt långt bort givetvis, men samtidigt så, han hade ju mycket diskussioner kring, i sin retorik, han hänvisar till Europa, han hänvisar till Sverige. Han var en så kallad etnonationalist, vad är det för någonting, och så vidare, eh....

WILLY: Mm, och ni är rädda att det här ska få annars smittoeffekt då, att det sprids...

JONAS: Ja, och framförallt också att man, vad är det som det handlar om egentligen? Vad är det här? Och finns det många sådana här människor eller gör det inte det? Ja, det finns ett antal sådana här människor, och de här ensamagerande är svåra att få grepp om, och det man behöver ha är ju många gånger relevant information också, ändå också förmedla en bild av trygghet. Så som statlig företrädare, att jag jobbar i en myndighet, det är ju också viktigt att inte vara alarmist utan att också skapa en känsla av att myndigheter och människor som lever på, som så att säga jobbar för skattebetalarna, känner att, vi ska förmedla en trygghet till dem.

WILLY: Ja. Och du om vi tar, det var ju en dramatisk händelse, men om vi tar vardagslunken, på CVE?

JONAS: Då ringer det en skolanställd på våran stödtelefon för yrkesverksamma och berättar att man har någon elev som man misstänker är på väg in i en radikaliseringsprocess, och vissa förändringar, det kanske inte är brottsligt, det den här personen gör men det är ett uttryck för någonting, varningssignaler. Och då har jag ju medarbetare med mycket olika bakgrund då, vi samlas kring den där frågan, kring det här, och vi diskuterar lämpliga idéer och tankar kring åtgärder, hur vi ska göra. Och det är ju väldigt viktigt i sådana fall till exempel, med kommunikation med den här typen av personer. Låta dem diskutera, låta dem få förklara, och kanske inte det här som man, det första är att man bara avfärdar. Det kanske då stärker en radikaliseringsprocess istället för att liksom ändå bjuda in...

WILLY: Ja, men okej, då, ni har fått ett samtal från en orolig lärare och ni samlar kunskap och så vidare, vad gör ni sedan då?

JONAS: Ja, men sedan är det ju ofta då att vi kan följa upp det här, vi kan...

WILLY: Och vad gör ni då menar du? Hur följer ni upp?

JONAS: Ja, det kan vara till exempel så att vi i något fall, det är någon som har väldigt mycket religiösa grubblerier i det här, ja då kan vi kanske

samarbeta, vi kanske kan, vi har ju mycket samverkan med Sveriges trossamfund, alltså myndigheten som samlar trossamfund, och då kan vi kanske ordna med en imam som kan träffa den här eleven...

WILLY: Ja, och du sa nyss att det är viktigt att den här personen som det handlar om i det här fallet inte känner sig utstött utan istället blir inkluderad...

JONAS: Ja, jag tror att det är jätteviktigt, alltså vi har, det är mycket lättare att vända bort, det är mycket lättare att bara säga såhär. Diskussionen är ju svår, men den måste tas, för diskussionen medverkar och bidrar till att man inte förstärker en känsla av utanförskap. Många av de här människorna som tyr sig till radikaliserade rörelse, de är ju av en uppfattning av att de är under attack, och att det är de mot världen. De är ju också rädda, de är rädda och de ser någonting annat. Och så kommer någon och erbjuder det, och förstärker det, och ger liksom inga andra inspel.

WILLY: Och jag tror att många, främst när vi säger CVE, tänker på islamism, men tydliggör att det handlar ju om fler inriktningar än så. Berätta.

JONAS: Ja, vi, igår då var jag och lyssnade på ett ställe, då pratade en representant från Scan, om djurrätt. Djurrättsaktivister, alltså hur anställda på våra slakterier blir fotograferade, blir hotade, blir bortmotade när de kommer till de här olika anläggningarna...och känner att de inte vågar arbeta, och har en oro, en ängslan. Och de är ju en del av vår livsmedelsproduktion. Det är en sådan miljö som, och den har fört en mer tynande tillvaro nu under några år men vi kan se här, tydliga tecken på att den håller på att förändras lite grann, i en negativ riktning.

WILLY: Och sedan finns det nazister och vänsterextrema...

JONAS: Andra (00:09:16 Ohörbart), absolut, ja.

WILLY: Är de två inriktningarna också farliga?

JONAS: Ja, det är klart att de är farliga, men de är också farliga utifrån att de tjänar som inspiratörer. Vi pratade för en stund sedan om det här med

ensamagerande, många gånger så säger människor som företräder den här typen av organisationer, ja men det var inte vi. Nej, men ni har bidragit till att inspirera den här människan, den här människan hänvisar till ert tankegods. Den här människan hänvisar till er kamp. Och gör det här. För det är väldigt ofta så i retoriken, ja, ja men vi kan inte ställa oss bakom det där, utan, nej, men du har med din retorik, ni har med er organisation en möjlighet att påverka människor i en oerhört destruktiv och farlig riktning. Även om de själva kanske inte növärdigtvis...

WILLY: Ja, och du som då har den kanske inte alltid trevliga uppgiften att ta del av det här kampanjmaterialet, hur hätskt är det där ute bland de extrema, i olika chatteringar?

JONAS: Ja det är hätskt. Och det är är, alltså lösningarna som de har, deras syn på hur samhällsproblem ska lösas eller hur samhället ska se ut, de är ju, man vill ju göra det med hjälp av våld. Och det är oerhört obehagligt, det är det, men man ska också ha klart för sig att de utgör ju inte någon slags jättestor samling människor, men de skrämmer människor på ett sätt som är fasansfullt och det måste man, om man tittar på det här nu, arrangemanget som vi har här, eller alla arrangemang som är här, det är 500 tillståndsgivna allmänna sammankomster här, det är 3700 någonting arangemang, och det är en fantastisk uppvisning i demokrati, och sedan är det ett tillståndsgivet arrangemang som väcker oerhört mycket uppmärksamhet och...

WILLY: Det var en person då om vi tänker på det, en nazist, eller...

JONAS: Ja men alltså deras, och den får ju då ofärtjänt mycket uppmärksamhet, egentligen. Med tanke på allt det här andra fina som pågår. Och det ska man ha med sig, tycker jag. Att vi är i majoritet. Det är vi, det är vårt lag som har flest sympatisörer. Och det här är någonting som är väldigt fint.

WILLY: För samtidigt kunde man ju se förra året, i år har det varit lugnare då, men förra året var det två- eller trehundra medlemmar i Nordiska Motståndsrörelsen som spred skräck bland väldigt många av oss törs jag säga. Så att det fungerar ju för dem.

JONAS: Absolut gör det det, men vi är ju många fler, och det är viktigt att visa det.

WILLY: Ja, du jag tänkte vi skulle prata lite om hemvändande IS-krigare. Sverige har ju relativt sett väldigt många hemvändande. Varför är det så tror du?

JONAS: Mm, varför åkte de?

WILLY: Ja, jo men det är det jag menar.

JONAS: Hur kommer det sig att det finns så många så att säga kommuner och samhällen som så att säga har personer som har åkt? Det är en fråga som man måste ställa sig, och den processen, den vet jag att den finns nu i många kommuner och även i myndighetsvärlden, att man funderar kring; hur kunde det bli på det här viset? För nu är det ju så. Och hur ska vi kunna göra för att det här inte ska ske igen?

WILLY: Ja. Och varför är det så många som har åkt?

JONAS: Ja, det är människor som upplever sig inte vara del av vårt samhälle. Det är det här mycket svarta och vita. Det är människor som finns i en kontext där de inte ser det som jag tror vi tycker oss omfamnas av, de flesta av oss, även i det här rummet. Ett utanförskap, och sedan så kommer någon och lovar någonting helt annat. Berättelsen om ett nytt samhälle, berättelsen om någonting som är mycket bättre, en lösning, enkla lösningar på svåra problem, och det är attraktivt för de här människorna som ändå inte känner att de är en del av detta. Och det kan vara av olika skäl. En del också har ju varit, kommer ju från en enbart kriminell bakgrund, och de har ju heller inte något annat än de här olika destruktiva grejerna som man följer och ansluter sig till.

WILLY: Betyder det tycker du att vi i majoritetssamhället har, ansvar är fel ord, men att vi ändå genom att bidra till att de känner sig isolerade, ändå har varit med och påverkat deras beslut att resa?

JONAS: Jag tror det. Och återigen, jag kommer tillbaka till min erfarenhet som polis. Jag jobbade med, flera av oss, det finns några kollegor till mig här i rummet som jag har jobbat med genom åren. Vi har jobbat i de här områdena, vi har sett varifrån människorna här, så att säga, kommer. Och det här är områden där skolor slår igen, där ingen vill låta sina barn gå. Det är områden där det är hög arbetslöshet, det finns dåligt med jobb och

det är samhällen som inte vi besöker. Och det skapar en destruktivitet. Jag brukar berätta ibland om, förra sommaren så gjorde jag mina sista pass som kriminalinsatschef i beredskap, jag åker på ett mord i Tensta. Och vi har en utredningsgrupp på 20 personer, vi jobbar med att försöka lösa mordärendet, men vi har 80 poliser som vaktar oss.

WILLY: Varför då?

JONAS: För att det är risk för att de som står och tittar, 500 stycken, ska börja slänga saker på oss, eller att man försöker ta någonting från oss eller att man kommer så nära och är så aggressiv så att... det finns en sådan misstro och också en ilska mot det vi representerar, fast vi är där och ska försöka lösa ett mord på en som bor där. Och sedan så åker vi till Jordbro samma vecka, som är ett annat område. Också ett område där det finns problem. Men det är vi ju bara 15 stycken. För där behöver vi inte ha. Och det är samma huvudstad, det är samma vecka, det är två olika mord.

WILLY: Och i det första exemplet då är det många, ja i Tensta, då känner sig folk rätt så alienerade för att använda ett fint ord?

JONAS: Ja. Och så måste man skicka bevakning på sjukhus och hela det här. Och det är ju ur den miljön många av de här resenärerna är sprungna. Och det är en miljö som inte vi som bor i samma huvudstad någonsin ser.

WILLY: Nej. Jag är själv ute i Järva en gång om året på Järva-veckan ska jag erkänna, och jag tror inte jag är ensam om det.

JONAS: En gång om året, ja.

WILLY: Och då blir man turist. Men du om ni får, via stödtelefonen, tips att jag tror att min son är på väg att åka och bli IS-krigare, vad kan ni göra då?

JONAS: Ja, vi ska inte jobba med individuella ärenden. Det är viktigt, alltså som, på den här nivån när vi jobbar strategiskt, så är det oerhört viktigt att vi ska underlätta för de som är praktiker, i deras arbete. Vi ska jobba med dem, för att om vi börjar gå in i ärenden och i personliga grejer, då, det blir, vi kan inte följa upp, vi kan inte jobba på längre sikt.

WILLY: Nej, men hjälper ni dem som ska kontakta de potentiella...

JONAS: Ja.

WILLY: Vad säger, vad gör ni då?

JONAS: Nej men det handlar mycket om att tala om vad som finns, och också trycka på vikten av att använda de strukturer som man jobbar i annars. Använd de hjulspår, använd...

WILLY: Vad är det? Vilka är...?

JONAS: Men alltså, man pratar till exempel om omhändertagande av människor med problem, med trauman, massa sådana här saker, så om vi har en kommun och en Socialtjänst så har ju de en rutin att göra det i normala fall. Nu är det bara det att nu ska man sätta på sig VBE- glasögonen. De våldsbejakande extremism-glasögonen, men jobba på det sätt som du redan gör. Och känn dig trygg i det, men lär dig det som också handlar om den våldsbejakande extremismen. Addera det, och det ska vi hjälpa till med. Vi ska också hjälpa till med att adressera, okej, den här frågan, här behöver vi ha med UD kanske, och vad säger de nu? Ja det säger såhär, när vi träffar dem så säger de såhär; det här är inriktningen, eller vad säger lagstiftningen, vad är olika myndigheters uppdrag i det här, vilka kan...det är jätteviktigt att adressera de här frågorna hela tiden, för att de har en tendens, och jag har full respekt för att myndighetsutövare på olika ställen ute i kommuner och så vidare, de har ett jättekomplicerat uppdrag. Och de har oerhört mycket att ta ställning till, och sedan så kommer det här inseglades också som en problembild som man måste hantera. Och det kan bli att det går i baklås, för att det handlar om någonting nytt. Det handlar om våldsbejakande extremism. Då börjar man tänka på andra sätt, men jag och vi menar att det ska vi inte göra, utan arbeta i det som redan är och som ni redan kan, men ni ska ha den här ytterligare kunskapen med er.

WILLY: Men tror du att det ändå är rätt så knackigt med kunskaperna, de specialkunskaper som gäller, när frågan om våldsbejakande extremism finns med?

JONAS: Nej, jag tycker inte det. Så det är inte min, jag upplever, det kan alltid bli bättre, man kan alltid göra saker också på andra sätt, men det viktiga är att göra någonting. Det är det viktigaste budskapet, mycket av det här är ju oprövad mark, men att göra någonting är oerhört viktigt. Och jag upplever att det finns ett stort också, engagemang och intresse. När vi besöker kommuner, vi gör väldigt mycket kommunbesök, vi har varit, bara nu under våren, har det varit enormt alltså där vi är ute. Det är ju ett stort intresse för den här frågan. och ett stort engagemang, men vi ser ju också att utförardelen, de som ska göra det här, de är ju på vissa ställen försvinnande få, och det är ju någonting som finns även när det gäller brottsförebyggande arbete, när det gäller socialt arbete. Att i yttersta linjen så är det ofta väldigt brist på människor, och många tjänstepersoner är tvungna att ha många hattar. Och det är någonting som jag gärna också vill lyfta fram och vill lyfta tillbaka till dem som fattar beslut i vårt samhälle.

WILLY: Men det du säger, betyder det att samhället, om samhället hade haft fler personer där ute i det led som du pratar om, då hade färre rest som...

JONAS: Ja, det är jag helt övertygad om, och det är min absolut personliga uppfattning kanske då men jag är helt övertygad om att det är på det sättet. Alltså man kan inte montera ner och så tror att allting ska fungera ändå, utan det måste finnas människor i skolan, det måste finnas människor i fritidsverksamheten, det måste finnas poliser på lokal nivå, det måste finnas personer i hälso- och sjukvården längst ut som jobbar med människor. Ibland, jag brukade rita en teckning ibland när jag jobbade inom Polisen, på Polisens organisation, där jag gjorde en uppochnervänd kon, och där vi hade en massa administratörer såhär, och sedan hade man en liten utförarärra längst ner, i spetsen. Och det ser ut så på väldigt många ställen, tycker jag. Och det är bekymmersamt, och det måste jag också lyfta, det jag ser.

WILLY: Ja. Tycker du att lagstiftningen ger samhället, vad vi nu menar med det, men ändå, tillräckliga möjligheter att hindra IS-krigare från att åla från Sverige?

JONAS: Ja, jag tycket att det idag finns betydligt bättre förutsättningar än vad det fanns när det verkligen skedde. Det vill jag absolut säga, och sedan vill jag också säga det att den lagstiftning som handlar nu om de som kommer tillbaka, vi har en stor, stor del när det handlar om brott mot krigets lagar.

Folkrättsbrott, brott mot mänskligheten, som jag ser, att det måste polismyndigheten pröva nu. Ja, terrorlagstiftningen, det är en del, och säger man från säkerhetspolisen att det här kan vi inte göra, då går det över till Polisen, då ska man titta på det, och där finns det också stora förutsättningar enligt mitt förmenande, och stora möjligheter. Och det är en viktig signaleffekt, att...

WILLY: Du pratar alltså om de som har begått övergrepp i krig, i krigande länder?

JONAS: Ja, och det är en viktig signaleffekt, att de här människorna, de ska veta att många av de här brotten blir aldrig preskriberade, det vill säga, vi jagar dig tills du dör, du ska veta att det här är ingenting som du ska kunna komma undan med, det här som du har gjort någon annanstans i världen.

WILLY: Men samtidigt så är det ju väldigt få som lagförs och döms?

JONAS: Ja, det är det, men så är det ju även med annan brottslighet.

WILLY: Ja, lite klen tröst får man väl ändå säga?

JONAS: Nja, men ja, men alltså du kan inte lagföra alla. Det är en orimlig tanke. Det finns balanser som det kallas i alla de här ärendena, men det är en viktig signal...

WILLY: Ja, men här är det väl väldigt få?

JONAS: ...det är en viktig signaleffekt. För att det kan ju skapa en grogrund för att man stärks i att jag går fri, jag har de här radikaliserade åsikterna, jag är en person som gör vad jag vill. Och sedan sänder det väldigt konstiga signaler till övriga samhället. Och det sänder också signaler till dem som kan tänkas vara deras antagonister. Så det är en oerhört viktig fråga, att det här prövas ordentligt, och att man inte ger upp i det. Och att det får ta tid och att det är en rättsstat vi lever i.

WILLY: Ja, är det några hemvändare som har dömts för brott i krig eller..?

JONAS: Ja, det är det men då har man kanske gjort det för att man har fått en annan ingång, narkotikabrott eller sådär. Det finns i Göteborg bland annat som ett exempel.

WILLY: Men det låter, och det är väl det du säger, som att det är väldigt få, och risken...

JONAS: Det är väldigt få, och jag menar att det är för få. Och jag menar också med min erfarenhet utifrån min polisbakgrund, som utredare, som jag har varit också, bland annat, att det finns absolut möjligheter att göra saker i det här.

WILLY: Men vem är det som inte gör tillräckligt med saker då?

JONAS: Jo men det, vi pratar om många myndigheter som har komplext och ett stort uppdrag. Och det är inte lätt att prioritera i det uppdraget.

WILLY: Men du tycker att man skulle prioritera detta mer?

JONAS: Ja, jag tycker det, men jag har också full respekt för att det finns andra prioriteringar. Men jag har ju till uppgift att lyfta den här frågan.

WILLY: Ja, jag pratade med någon inför detta samtal som sa att Sverige sätter den personliga integriteten högre än i många andra länder, och att det gör det svårare det här att, både de som ska resa ut och de som ska komma hem, håller du med om det?

JONAS: Nej, men alltså respekten för, om vi pratar om det här långt, långt innan det blir våldsbejakande, respekten för människors rätt att ha en åsikt, att utöva en religion och ha möten och hela det här, det är ju fina värden. Och vi balanserar ju också det i det här arbetet som jag har, så balanserar vi ju i, är det någonting som utövande av fria rättigheter, och när blir det, det här andra? Och däremellan, det är ju jättelite, en skärningspunkt där som är svår att förhålla sig till. Och då kan man säga att man är aningslös, ja, men man ska ju också trycka på att vi har fri- och rättigheter. Du får ju faktiskt tycka vad du vill, men ja, helt lätt är det ju inte.

WILLY: Nej, det är därför du är här. Enligt SÄPO finns det ungefär 2000 personer i Sverige som är så extrema att de skulle vara beredda att använda våld, hur oroliga ska vi som medborgare vara inför detta?

JONAS: Det här är någonting som man självklart ska vara orolig för på en lagom nivå, men det är inte fråga om att det är tusentals människor här nu som sitter och är beredda och startklara, utan det finns människor, det är människor med en viss förmåga eller en viss möjlighet kanske då att kunna tänkas göra de här sakerna. Det är fortfarande om vi tittar på till exempel mäns våld mot kvinnor, det är fortfarande så att det är mycket, mycket större risk att man i sitt hem, som kvinna i Sverige, råkar fruktansvärt illa ut i våld i en nära relation. Man måste ställa det här i relation till en massa andra saker, och det är inte för att bagatellisera, men jag tycker ändå att det är viktigt att ha med det. Men det är klart att det här är otillständigt att det är på det här sättet och det är en problematik, men den är, att liksom, att vi i vårt dagliga värv, ska gå omkring och vara oroliga och också anpassa oss efter det här, det ska vi inte göra.

WILLY: För det är en del av dem, är ju ändå människor som rimligen har blivit väldigt avtrubbade, som för vilka ett människoliv inte är lika heligt och stort som för oss som inte har varit där, eller hur? Och det kan få konsekvenser.

JONAS: Visst kan det få det, absolut,

WILLY: Ja, men du tycker ändå att...?

JONAS: Ja, men vi lever i ett tryggt samhälle, det vill jag ju säga. Och det finns massor som man kan göra bättre, men att stå och säga att vi ska anpassa och vi ska göra olika åtgärder för att skydda oss, det är inte rätt och göra det.

WILLY: Nej, du, jag ska snart släppa in er som är här och lyssnar, men du var inne på ett intressant ämne också, precis i början, hur vi talar till, och det gäller ju inte bara hemvändande utan extrema åt olika håll, där vi, alltså jag tror att, jag får erkänna att jag själv är en sådan som blir väldigt upprörd och avvisande och rätt så otrevlig när jag konfronteras med extremister, berätta hur idealmänniskan, som kanske vare sig du eller jag är, men likafullt, hur ska man helst vara?

JONAS: Ett idealbemötande?

WILLY: Ja, det optimala.

JONAS: Mm. Nej, men alltså jag menar ju att diskussion och dialog, oavsett, är ju bättre än att vi totalt bara trycker ifrån oss. Och också inte visar den här aggressiviteten, utan försöker tvärtom att, alltså att ett samtal är bättre än icke samtal. Och en del tycker säkert att jag är naiv i den uppfattningen och så vidare, och man kan ju också prata och ha ett bra samtal med en människa utan att man delar den människans åsikter. Jag tror att det är, för det ger en inkludering trots allt, det ger ett annat perspektiv, och också en möjlighet att som motpart i det här hitta, jag vet någon gång som jag har pratat med några som hemfaller åt väldigt radikala och våldsbejakande åsikter, ja vad är det värt?, har jag ställt frågan. Vad är det värt att representera den lilla grupp som du representerar, i förhållande till de uppoffringar du får göra som människa, genom att vara rädd, arg...du har en, faktiskt också även de en utsatthet. Vad är det värt? Vad är det som är så fruktansvärt i det som är, istället för att bara prata om; men du då, men jag då, och räkna upp en massa saker. Hur är vi nu, här och nu?

WILLY: Har du själv märkt att du når fram om du, jag vet inte om du har haft några samtal men...

JONAS: Jo, men jag har haft några, och det hade ja ju även som polis, ja det tycker jag att jag når fram, det tycker jag.

WILLY: Kokar det inte inombords? Eller?

JONAS: Om det kokar inombords?

WILLY: Ja?

JONAS: Nej men jag är, jag börjar bli så gammal nu, Willy, så att jag kokar inte så ofta längre faktiskt, utan jag försöker, det finns säkert en del nu som kommer säga att nu står han här och bara pratar, för vi känner ju honom,

nej men jag är nog ganska, jag blir mer och mer pragmatisk. Och det är väl bra?

WILLY: Ja, nej jag kokar nog tyvärr lättare då, men...

JONAS: Ja, allting är lite rundare, lite gråare, tycker jag. Och det är positivt.

WILLY: Ja, bra, nu tänkte jag att vi ska släppa in om det finns frågor här i rummet. Upp med en hand i så fall. Här finns det en, vänta, du får en mic från andra hållet, där ja. Varsågod.

PUBLIK 1: Thomas Jansson heter jag, och jag är här på semester, men tycker det är väldigt intressant. Jag är lokalpolisområdeschef i Borås. När vi tittar på den våldsbejakande extremismen så ser vi väldigt mycket hedersbrottslighet också, hur tänker CVE kring det förebyggande perspektivet? För jag tror själv att hedersbrottsligheten är en grogrund för våldsbejakande extremism också, och hur tänker ni att ni ska understödja kommunerna i det arbetet? För det är ju någonting som kommunerna måste jobba med.

WILLY: Ja, Jonas?

JONAS: Det där är en jätteintressant fråga, och du sätter också fingret på ett dilemma. För att om jag känner att jag behöver ha en dialog med de som i viss del då kan påverka extremister, så att säga i det klustret, i det häradet, då kanske jag också samtidigt måste se mellan fingrarna med det som handlar om jämlikhet och människors lika värde och det som utgör då en slags hederskultur. Och är det rätt då? För att jag har ju det där målet, men om målet, att komma dit, innebär att jag även tar det där. Men om jag tar det där och jag då inte kommer fram till det som är mitt mål, hur ska jag förhålla mig till det? Och jag har inget bra svar, jag kan inte säga att ja då gör vi såhär, utan det är ju någonting som vi måste ha med oss, och det är ju därför det är så viktigt också att det är många som samverkar i det här, att vi för upp den här frågan, vi tar med den delen som handlar exempelvis om hedersvåldet, och allt det här. Att vi tar med det i ett sammanhang, och också då klarar ut, vad har vi för olika roller i det här? Men det är farligt att vi helt bara klipper, och säger för att du har det här och det här. Jag måste ändå nå fram, men det är otroligt problematiskt.

WILLY: Men betyder det, alltså så att jag förstår dig rätt här, hur då måste nå fram, betyder det att du får på något sätt hacka i dig en del åsikter som du tycker är extrema och osmakliga och så eller? Jag förstår inte riktigt...och ligga lågt med det även om du inte accepterar det här?

JONAS: Ja, alltså vad är mitt mål i det här? Men då måste jag ju ha med mig andra i det också, men det är ett dilemma som du sätter fingret på, att jag vill nå det som utgör mitt uppdrag, och på vägen fram där så kommer jag se och vara med om saker och tugga i mig saker som inte är, som strider mot allting som jag också står för i övrigt. Och det där är inte lätt.

WILLY: Nej, känner du igen det där?

PUBLIK 1: Ja.

JONAS: Så att jag kan inte ge ett jättebra svar, men det gäller ju att ha med allt det där.

WILLY: Men de här frågorna jobbar ni också med, hedersrelaterade brott?

JONAS: Nej, vi jobbar inte med hedersrelaterat våld men vi är ju medvetna om den här frågan, den här problematiken, och vi har den liksom med i våra diskussioner och vi möter ju det, vi ser det ju.

PUBLIK 1: Borde ni inte jobba med de här frågorna? Eftersom jag tror att det är ju liksom en knäcknöt, en nöt att knäcka där, för att...

JONAS: I det förebyggande arbetet?

PUBLIK 1: I det förebyggande arbetet, ja. För det är ju ändå en...

JONAS: Jag kan ju säga att det ena utesluter inte det andra, men samtidigt så handlar det också om att, ja det är en delikat väg att gå här, som vi måste...ja?

PUBLIK 1: Vi har ju två poliser i Borås som jobbar bara med våldsbejakande extremism, men vi ser att hedersbrottsligheten är så stor, och ett sådant stort problem, så att vi har faktiskt styrt om verksamheten, att jobba med det i första hand, för att nå framgång inne i de här miljöerna.

JONAS: Mm, och det är bra, tycker jag, absolut, Och det är mycket, mycket kloka synpunkter, verkligen.

WILLY: Jag ser många händer så nu ska vi...Ja, varsågod.

PUBLIK 2: Ja, Josefin, reporter på tidningen Altinget. Ser ni någon koppling mellan att misslyckas i skolan och att radikaliseras och två; ,ser ni ett behov av att utveckla samarbetat med skolväsendet kring det här?

JONAS: Skolväsendet, ja, jag börjar med, ja alltså skolan har en viktig roll. Skolan har en oerhört viktig roll i ett demokratistärkande uppdrag, samtidigt som vi också i skolan måste ha respekt för att skolan har ju massor med andra uppdrag. Och vi vill ju att det här är en fråga och en kunskap och en vetskap, att den ska finnas, vi samverkar en hel del med aktörer för skolan, Skolverket, vi träffar ju skolföreträdare ute i kommunerna, kommunbesök och alla de här arrangemangen som finns då som vi jobbar med. Skolan har en enormt viktig roll i detta.

WILLY: Ser du det här sambandet också mellan svaga resultat och risk för radikalisering?

JONAS: Det, jag kan inte svara på hur det, jag har säkert medarbetare som kan svara på exakt hur det ser ut, det sambandet, men jag har ju också klart för mig att det finns, alltså bilden som jag har ändå, det är att det finns människor med väldigt olika förutsättningar, som ändå så att säga kan anamma det här, utan att man för den sakens skull säger att det var för att det gick åt helskotta i skolan. Det finns också personer som det verkligen inte har gjort det för men ändå omfamnar det här tankegodset.

WILLY: Tack, Jonas. Vi har flera, så att jag är lite angelägen om, ja, varsågod.

PUBLIK 3: Ja, hej, Claes Lindström. Ni har ju en stor och komplex fråga som du pratade om, Jonas, och centret har funnits i ett och ett halvt år ungefär, läste jag till mig här, och det här är ingenting man löser på en dag och det är en lång resa etcetera, men om du skulle lyfta fram några enskildheter, som du känner att det här har centret bidragit med under ett och ett halvt år hittills? Så vore det intressant att höra.

JONAS: Mm, ja, nej men vi har, vi gick igenom här, vår verksamhetsplan, för det året som var. Vi rekapitulerade den. Och jag tycker att vi har blivit den här aktören, vi heter ett center, vi är lite navet i den här frågan, dit människor ändå känner att de kan vända sig, och där vi så att säga blir en aktör på den här arenan, och där vi också gifter ihop andra myndigheters ansvar på ett sätt som känns mer och mer naturligt. Och där tycker jag att vi har lyckats. Vi har också lyckats med att komma ut i de kommuner där det är stora problem, vi jobbar med deras lägesbilder, vi försöker också lyfta goda exempel från andra ställen, mina medarbetare har väldigt olika kompetenser som vi också drar på, i detta. Vi har varit ute också i diskussionen kring det här, men vi har försökt att ha en ganska nyanserad nivå, vi har försökt att ha en retorik som inte är alltför aggressiv, utan vi tror att en alltför aggressiv retorik och agitation i det här stänger igen många dörrar. Då är vi hellre, där tycker jag att vi har lyckats. Vi har en kunskapsproduktion som pågår, som inte är ute i någon större utsträckning men som nu i dagarna här, börjar bli väldigt klar, som jag tycker är bra.

WILLY: Tack, jag tror vi får sätta punkt...

PUBLIK 4: Lisbeth Schulze, Länsstyrelsen Västra Götalands Län. Jag vill bara erbjuda ett samarbete med er, vi på länsstyrelserna, vi har ju ett uppdrag kring brottsförebyggande arbete. Vi jobbar med hedersrelaterat våld, och vi ser ju att vi kan vara en aktör i detta arbetet. Vi har mycket kontakt med våra kommuner, vi samlar myndigheter på den regionala nivån och ser att vi har en viktig roll i detta att spela. Och i Västra Götaland har jag ju nu dessutom Anders Danielsson som landshövding, som både har ett förflutet som polis och chef för SÅPO. Så vi tror att vi kan göra en god insats.

JONAS: Och då vet du att vi är igång med det här nu redan, vi har jobbat hårt för att komma in och vi har använt brottsförebyggande rådets, en enhet där, UBA, har vi fått, vi har fått hänga på dem in i det här, i Länsstyrelsevärlden, och vi började i september och nu har det fattats

beslut om att vi kommer få personer som vi jobbar tillsammans med, hos er, ute i landet. Så att jag är glad att kunna säga det.

WILLY: Ja, jag tror att vi dessvärre måste runda av, men om nu några har suttit och sovit fram till nu, och ändå, nu ska du skicka med, sina kungsord, det är det här de ska komma ihåg från detta seminarium, vad är det?

JONAS: Vi ska fortsätta att leva våra liv i det här demokratiska samhället som vi alla är en del av och har varit med, och som vi är med och skapar och fortsätter att utveckla. Vi ska lära oss mer om det här. Vi ska ta diskussioner med människor som, våga ta diskussioner. Vi ska vara uppmärksamma på det här. Vi ska inte gå omkring och vara rädda. är viktigt. Men vi ska vara uppmärksamma, vi ska kunna och vi ska ta diskussion.

WILLY: Ja, det får bli kloka slutord från Jonas Trolle, en applåd.

JONAS: Tack.

SPEAKER: Du har hört ett avsnitt av Snacka om extremism - Special, från ett seminarium Almedalen 2019. Medverkade gjorde Jonas Trolle, chef för CVE, och Willy Silberstein, moderator. Tack för att du lyssnade.